

MED RAKOVIM IN KOZOROGOVIM POV RATNIKOM

Joc Triglav

Od 20. maja do 27. avgusta poteka v etnološkem muzeju muzejskega kompleksa Berlin-Dahlem posebna razstava zgodovine kartografije tropskega pasu "Vermessen: Kartographie der Tropen". Razstava je skupni projekt več kot desetih muzejev in kulturnih ustanov iz Berlina, med drugimi narodnih muzejev Staatliche Museen zu Berlin, narodne knjižnice Staatsbibliothek zu Berlin, nemškega tehniškega muzeja Deutsches Technikmuseum in muzeja komunikacij Museum für Kommunikation.

Razstava je del projekta »Na poti do Humboldtovega foruma« (nem. Auf dem Weg zum Humboldt-Forum), v pripravi novega foruma za neevropske kulture, umetnosti in znanosti v novem centru Berlina, imenovanem Neue Mitte. Osrednja tema te nenavadne razstave so načela orientacije in prikaza dežel v tropskem pasu našega planeta. Kartografski pristopi »starega sveta« oz. Evrope so prikazani skupaj z neevropskimi kartografskimi izdelki iz dežel tropskega pasu.

Razstava ponuja ogled zgodnjih kartografskih del Evrope, Kitajske in arabskih dežel. Poseben del razstave je namenjen merskim instrumentom in pripomočkom, ki so se uporabljali za izdelavo kart. Morske poti raziskovalcev so prikazane na razstavi z namenom, da bi obiskovalec lahko spremljal, kako so si Evropejci postopno dopolnjevali svojo sliko sveta. Prikazane so karte, izdelane z izjemno zanimivo domorodsko kartografsko metodo v obliki paličnih kart. Odkritja so zelo pogosto podajala roko kolonizaciji, zato ima tudi kolonialna kartografija pomembno vlogo. Hkrati s kolonialnim osvajanjem tropskih dežel se je začelo tudi znanstveno raziskovanje teh krajev. Pri tem lahko kot primere omenimo Jamesa Cooka, Alexandra von Humboldta in Franza Junghuhna.

Obiskovalec razstave bo lahko poiskal tudi informacije o tem, kdo je prej odkril Ameriko: Kitajci ali Evropejci; kateri Evropejci - Irci, Vikingi ali Britanci - so pripluli do obal Amerike pred Kolumbom; ali so na ozemlju Amerike obstajale karte že pred prihodom Evropejcev; in informacije o drugih zanimivih vprašanih kartografije.

Del kartografske razstave je namenjen tudi kozmologiji in kozmološkim kartam, saj je kozmološka ureditev sveta hvaležna tema za prikazovanje z načini, ki so podobni kartografskim. Razstavljeni so tudi primerki Egiptovskega muzeja, ki prikazujejo razumevanje onostranstva pri starodavnih Egipčanih.

Kljub obsežnosti in raznolikosti prikazanih kart, ki pričata o bogastvu berlinskih kartografskih zbirk, je na razstavi lahko prikazan le manjši del kartografskega gradiva. Posebno vabljivo pa je dejstvo, da so številni prikazani kartografski primerki sploh prvič na ogled javnosti.

Informacije za ta kratek prispevek v Geodetskem vestniku je avtorju na pobudo direktorja kartografskega oddelka Narodne knjižnice v Berlinu Wolfganga Croma (wolfgang.crom@sbb.spk-berlin.de) prijazno posredovala Romana Sambo (r.sambo@smb.spk-berlin.de) z Etnološkega muzeja v Berlinu.

Nadaljnje informacije so bralcem na voljo na naslednjih spletnih straneh:

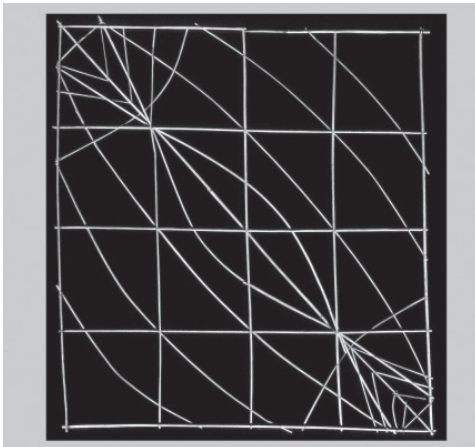
- spletna stran razstave - www.kartographie-der-tropen.de
- Narodni muzeji Berlin (Staatliche Museen zu Berlin) - www.smb.spk-berlin.de
- Na poti do Humboldtovega foruma (Auf dem Weg zum Humboldt-Forum) - www.humboldt-forum.de

Slika 1: Novi Svet (*Die nūw Welt*), Sebastian Münster, original iz leta 1538 (vir: Ibero-Amerikanisches Institut, Berlin).

Slika 2: Na mestni karti Kantona na Kitajskem je izrisana pregledna podoba območja mesta. Karta je bila izdelana med letoma 1818–1830 (vir: ...)

Slika 3: Palična karta z Marshallovih otokov v Mikroneziji. Čeprav je bila navigacija življenjskega pomena za prebivalce pacifiških otokov, je bilo znanje navigacije s pomočjo kart v rokah le nekaterih specialistov. Palične karte so materialna potrditev tega znanja, ki se je ustno prenašalo skozi generacije (vir: Staatliche Museen zu Berlin, Ethnologisches Museum).

Slika 4: Codex Huamantla. Del devetdelnega dokumenta iz Huamantle blizu kraja Tlaxcala, Mehika. Celoten dokument je originalno dolg 7 metrov in širok 2 metra. Ostali deli so v Mehiki. Vsebina je kartografsko zgodovinska, v prevladujočem indijanskem stilu iz zgodnje kolonialne dobe. Codex so verjetno izdelali Otomi Indijanci (vir: Staatliche Museen zu Berlin, Ethnologisches Museum).

Slika 5: Knjiga Viole König v nemškem jeziku kot spremna knjiga razstave ima 112 strani s 85 (večinoma barvnimi) slikami (vir: www.MuseumShop.de).

Prispelo v objavo: 29. maj 2006

Joc Triglav, univ. dipl. inž. geod.

Geodetska uprava Republike Slovenije

Območna geodetska uprava Murska Sobota

Slomškova ulica 19, SI-9000 Murska Sobota

E-pošta: joc.triglav@gov.si